

УДК 811.161.2'42:17.022.1

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2024-16.28>

АКСІОЛОГІЧНІ СЕНСИ МОДАЛЬНИХ СЛІВ У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Яковлева Тетяна Володимирівна

аспірант кафедри української мови імені проф. Л. А. Лисиченко
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
вул. Алчевських, 29, Харків, Україна

Стаття присвячена дослідженню особливостей вживання модальних слів як засобів вираження емоційно-оцінних функцій у публіцистичному дискурсі сучасної української мови. Установлено, що повномасштабне вторгнення Росії й значні соціально-політичні зміни в Україні спричинили посилення експресивної ролі мовних засобів у публіцистиці, що вимагає спеціальних лінгвістичних досліджень, а відтак зумовлює актуальність цієї наукової розвідки. Мета дослідження полягає у виявленні аксіологічного потенціалу модальних слів і їхнього впливу на формування оцінної модальності тексту. Крім того, проаналізовано різні підходи до класифікації та граматичного статусу модальних слів та підтверджено, що в публіцистичному стилі вони є важливими засобами комунікативно-прагматичної експресії, репрезентуючи як позитивну, так і негативну оцінку осіб або ситуацій. Окрема увага приділена аналізу сучасних заголовків новинних видань та дописів у Telegram-каналах, що дозволило продемонструвати варіативність використання модальних слів для формування оцінних суджень. Виявлено, що вживання цих одиниць сприяє інтенсифікації впливу на аудиторію, дозволяючи авторам висловлювати емоційну оцінку подій і явищ, що резонує з настроями суспільства. У процесі аналізу дібраних контекстів вагомо місце займають й інші аксіологічні засоби в конкретних дискурсах, що засвідчує їхню загальну позитивно- чи негативнооцінну тональність та підтверджує участь досліджуваних модальних слів у вираженні оцінки. Сьогодні також простежується тенденція використання модальних слів у формуванні іронічних та саркастичних відтінків, що є реакцією на сучасні соціально-політичні виклики в Україні. Констатовано, що модальні слова в сучасному публіцистичному дискурсі функціують не лише як засоби суб'єктивної модальності, але й як інструменти емоційного впливу, підкреслюючи аксіологічний складник висловлювань.

Ключові слова: модальні слова, оцінка, емоційність, поліфункційність, публіцистичний дискурс.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Сучасне публіцистичне мовлення характеризується динамічністю, швидкістю реагування на актуальні події та відхиленням від шаблонного вживання різних мовних засобів. Зокрема, сьогодні засоби масової інформації мають на меті «не тільки інформування та привертання уваги громадськості до соціальних проблем, але й формування ставлення, поглядів, вірувань і думок» (Fagunleka, Olorunsogo, 2022, p. 152). У цьому ракурсі звертаємо увагу на активне вживання модальних слів (далі – МС) у публіцистиці, де ці одиниці є засобом вираження ставлення автора до можливих фактів дійсності (Cambridge Dictionary). Крім того, мовознавці фіксують оцінну функцію МС у публіцистичному мовленні, а саме вираження емоційної оцінки «повідомлюваних фактів чи явищ дійсності з боку того, хто їх сприймає» (Чобот, 2013, с. 156). Часто ці одиниці асоціюються більше з художнім або розмовним стилем, а не з публіцистичним, де наголос робиться на чіткість та нейтральність викладу. Проте в умовах повномасштабного вторгнення,

складної соціально-політичної ситуації, постійної напруги в Україні така лексика дозволяє передати емоційний стан суспільства, підсилити вплив тексту на аудиторію, а також відобразити суб'єктивне бачення автора, яке часто резонує з настроями читачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню специфіки модальних слів та їхнього граматичного статусу присвячені праці Л. Войналович, В. Горпинича, Ю. Жерліциної, М. Жовтобрюха, А. Мацкевич, Ю. Невської, В. Сухомлин, К. Ткаченко, О. Щербак та ін. Як стверджують Н. Герцовська та К. Зейкан, МС «передають суб'єктивне ставлення мовця до висловлювання, виражають оцінку мовця (курсив наш – Т. Я.), відношення між твердженням у реченні та реальністю. Ця оцінка може бути представлена різним ступенем упевненості, сумніву, бажаності дії, вираженої в реченні» [Герцовська, Зейкан, 2017, с. 84]. Особливості функціонування МС у художньому дискурсі досліджували О. Вальків, Т. Варенко, А. Гайдук, А. Підлісна, Н. Шульжук та ін. Однак реалізацію аксіологічного потенціалу модальних слів у публіцистиці було проаналізовано лише

побіжно в загальній парадигмі лінгвопрагматичних досліджень. Їхні емоційно-оцінні особливості функціонування потребують узагальнення й глибокого комплексного лінгвістичного коментування, що й засвідчує **актуальність** порушеної проблеми.

Мета цієї наукової розвідки – виявити особливості вживання модальних слів як засобів вираження оцінки в публіцистичному дискурсі. Окреслена мета передбачає виконання таких **завдань**: 1) узагальнити досвід вивчення модальних сліву традиційній лінгвістиці й лінгвоаксіології; 2) схарактеризувати особливості вживання модальних слів в емоційно-оцінній функції.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Як відомо, існує кілька підходів до визначення граматичного статусу модальних слів. Зокрема, І. Уздиган не виділяє МС в окремий розряд або частину мови, а називає ці одиниці модальними прислівниками, що «мають значення повинності, необхідності, можливості або ж виражають оцінку змісту повідомлення з погляду вірогідності, припущення, аргументації послідовності тих або тих тверджень» (Цит. за Грищенко, 2002, с. 406). Услід за І. Уздиган, І. Вихованець та К. Городенська також зараховують МС до розряду прислівників. Як наголошує М. Стельмах, МС «не притаманні структурні чи специфічні морфологічні і словотвірні ознаки, які виділяли б їх серед інших частин мов. Вони лише на синтаксичному рівні мають свої особливі характеристики» (Стельмах, 2018, с. 65), зокрема вставну функцію та нефіксовану позицію в реченні.

Окремим лексико-граматичним розрядом – модальними словами – вважав їх М. Жовтобрюх. Такі одиниці В. Горпинич називає «модальником» та виділяє в частину мови, «до якої входять специфічні повноцінні самостійні слова, які виражають суб'єктивну модальність (ставлення мовця до висловлюваної думки), не мають системи словозміни та синтаксичних зв'язків з членами речення, відокремлені від інших у реченні, але пов'язані з ними семантично та інтонаційно» (Горпинич, 2004, с. 243). Таку думку підтримує й У. Добосевич, вважаючи модальник претендентом на доповнення наявних частин мови, що здійснюється завдяки явищу транспозиції, тобто модалації. Учена пояснює, що «основу виокремлення модальника створює його особлива позиція вставного слова у структурі речення. У зіставленні з іншими частинами мови викристалізовується загальнокатегоріальне значення суб'єктивної модальності, а також морфологічна ознака

незмінюваності (нульова парадигма), навіть за наявності кількох пов'язаних граматичних форм. Окрім того, модальник має специфічну словотвірну модель» (Добосевич, 2017, с. 157). З цими твердженнями важко погодитися, адже на основі лише синтаксичної функції модальник не можна протиставити прислівнику як частині мови, оскільки цим лексемам не притаманні нові морфологічні ознаки й зміна категорійної семантики. Підтримуючи погляди І. Вихованця, К. Городенської, М. Стельмах, І. Уздиган, вважаємо МС модальними прислівниками, частина з яких утворилася внаслідок транспозиції інших частин мови.

Досліджуючи особливості МС, Н. Костусяк акцентує увагу на оцінному аспекті та виділяє значення впевненості, невпевненості, можливості, джерела повідомлення, логічності, *емоційної оцінки* (курсив наш – Т. Я.), інтимізуючо-контактуюче значення (іллокутивна модальність) (Костусяк, 2011, с. 44). Аналізуючи функційні особливості МС як дискурсивних, М. Тихоненко зазначила, що МС є реалізаторами «комунікативно-прагматичних функцій: адресно-маркованої, текстової зв'язності, акцентно-стверджувальної, акцентно-гіпотетичної, фактичної, функції експресивізації мовлення та *оцінної* (курсив наш – Т. Я.)» (Тихоненко, 2020, с. 117–118).

На активне уживання МС в текстах публіцистичного дискурсу звернула увагу О. Новікова, пояснюючи це зв'язком «з комунікативно-прагматичними інтенціями мовця підтвердити, уточнити висловлене доповненням його власних оцінок, зіставлень, спостережень, що виникають у процесі публічного акту висловлення» (Новікова, 2019, с. 54). Дослідниця також виокремлює емоційно-оцінну групу МС, що виражають почуття мовця (на зразок *на лихо, на горе, на жаль, на біду, на радість, як на гріх, на диво, чого доброго* тощо) й виконують оцінну, експресивну й комунікативно-прагматичну функції (Там само, с. 53–54). На думку О. Олексенко, оцінне значення МС найяскравіше виявляється в поєднанні прийменника *на* та іменника з семантикою емоцій, де «прийменник ніби допомагає іменнику звільнитися від предметного значення, тобто бере на себе транспозиційні функції» (Олексенко, 2014, с. 283).

У цій науковій розвідці аналізуємо ілюстративний матеріал із заголовків інтернет-видань та матеріалів Telegram-каналів. У процесі аналізу дібраних прикладів звертаємо увагу й на інші оцінні засоби в конкретних контекстах, що дає змогу засвідчити їхню загальну позитивно-негативнооцінну забарвленість та підтвер-

дити участь досліджуваних МС у процесі вираження оцінки.

Зокрема, у тлумачному словнику української мови зафіксовано такі значення МС *на щастя*: «а) дуже добре для кого-небудь; б) щоб був успіх, удача, щоб повезло кому-небудь» (СУМ, Т. 11, 1980, с. 573), однак сьогодні ця одиниця вживається для вираження модального значення полегшення або радості від події, тобто вербалізує позитивну оцінку, напр.: *Мені пропонували великі гроші, аби грала за інші країни, але, на щастя, я з Україною – Світоліна* (Радіо Свобода, 31.07.2017); *«Наші картини, на щастя, вціліли»: у Чернівцях продають полотна, які пережили окупацію в Бучі* (Молодий буковинець, 09.06.2022); *рф ударила протикорабельними ракетами Х-35У по Харкову сьогодні, – Генштаб. Нагадаю, росіяни попали по транспортному підприємству. На щастя, обійшлося без загиблих* (Telegram-канал Труха, 28.07.2024). У прикладі зі Світоліною увага акцентована на гордості за патріотичний вибір, у випадку з картинами – на радості від збереження культурних артефактів під час окупації (лексими *вціліли, пережили*), а в ситуації з атакою по Харкову – на полегшенні від уникнення людських втрат, попри серйозність події, що й репрезентує загальне позитивнооцінне забарвлення наведених контекстів.

Позитивну оцінку ситуації простежуємо у вживанні МС *на диво*, що в тлумачному словнику має лише значення «надзвичайно» (СУМ, Т. 2, 1971, с. 272), однак помітки про вставне або модальне слово в словнику не зафіксовано, порівн.: *«На диво, без тяжких травм»: у Краматорську з четвертого поверху впала дитина* (Суспільне Новини, 14.06.2021). Тут результат події, а саме відсутність тяжких травм після падіння з четвертого поверху, є несподіваним і дивовижним, що й формує відповідне прагматичне забарвлення. Крім того, досліджувану одиницю використовують і для створення іронічного ефекту, напр.: *ельвіну та її маму (створіння, що схоже на пукіна) виселяють з квартири. На диво, орендодавець виявився адекватним, бо зрозумів, що такі мешканці не можуть бути безпечними для навколишнього середовища* (Telegram-канал Боже, яке кончене!, 03.02.2023). Автор допису іронічно описує події з відео, що відбуваються в Росії, висміюючи осіб (порівняння матері дівчини з Путіним) та ситуацію загалом.

МС *на жаль*, що виражає «жалкування з приводу чого-небудь» (СУМ, Т. 2, 1971, с. 507), розчарування або обурення ста-

ном справ, активно функціонує і в заголовках ЗМІ, і в Telegram-каналах, напр.: *На жаль, Волинь «в топі» по кількості загиблих і полонених бійців, – командир ОЗСП «Любарт»* (Радіо ТРЕК, 03.08.2022); *Окупанти близько 15:30 вдарили КАБами по цивільному підприємству Куп'янського району. Двоє цивільних, на жаль, загинули* (Telegram-канал Харків Life, 15.08.2024). Актуалізацію негативного забарвлення простежуємо в усіх фрагментах дискурсу, що в першому, крім МС, репрезентовано за допомогою дієприкметників з негативною конотацією *загиблих, полонених*, а використання фрази «в топі» в цьому контексті має іронічний характер, адже зазвичай цей вираз асоціюється з позитивними досягненнями, що тут контрастує з трагічною ситуацією. Лексеми *окупанти, загинули* також підсилюють негативну оцінку ситуації в наступному контексті.

Зауважимо, що аналізована одиниця і в публіцистиці може формувати саркастичну тональність мовлення, порівн.: *У Волгоградській області під час тренувального польоту розбився Су-34. На жаль, пілоти катапультивалися* (Telegram-канал STERNENKO, 27.07.2024). Зазвичай МС *на жаль* виражає співчуття, але в цьому фрагменті тексту, навпаки, підкреслює негативне ставлення до осіб та розчарування, що пілоти врятувалися. Таке вживання цієї одиниці в мові медіа пояснюємо впливом наслідків російсько-української війни та спробою зменшити емоційний тиск, коли численні людські втрати й гуманітарні кризи стали частиною повсякденного життя.

Низькою частотністю поширення в мові ЗМІ характеризується МС *на лихо*, напр.: *У Росії – скандал: конкурс краси виграла молода бурятка, яка, на лихо, ще й Україну підтримує* (Вікна, 07.11.2014). У цьому разі МС формує саркастичний відтінок, натякаючи, що підтримка України ще й молододу буряткою не відповідає очікуванням або стандартам Росії.

Актуалізацію негативної оцінки та іронічного тону простежуємо у вживанні МС *добре*, порівн.: *Сарай під назвою «Крокус» догоряє в цент. Русняві пожежники бігають, метушаться і ніх*ра зробити не можуть. Ну добре, горить, ну і х*й з ним* (Telegram-канал Батальйон «Монако», 22.03.2024). Уживання оцінно маркованих лексем *сарай, в цент, русняві пожежники*, лайливих фраз *ніх*ра зробити не можуть, ну і х*й з ним* виражають іронічне, зневажливе ставлення до ситуації.

Особливою частотністю в мові публіцистики відзначається використання МС для підтвердження думки з оцінними інтенціями.

Фіксуємо застосування таких одиниць, як *безумовно, безперечно, без сумніву, звісно, справді, звичайно*, для номінування позитивних подій, результатів або осіб, напр.: *Санкції світу, безумовно, працюють. Є чіткі свідчення гальмування російської «оборонки», – Зеленський в вечірньому зверненні (Telegram-канал NEWS.GRP, 09.01.2024); Наші захисники, безперечно, найкращі, саме тому не варто допомагати ворогу, знімаючи їх на вулицях країни (Telegram-канал FEDOROV, 29.03.2022); 12 квітня 2002 року відійшов у вічність видатний мовознавець німецького роду Шнайдер, що відомий в українській науці як Юрій Шевельов (Шерех). Без сумніву, потужний мозок (Telegram-канал Ірини Фаріон, 12.04.2024); ...І, звісно, гарненька детонація бк додає краси в цю картину. Трохи не доїхали до Харкова» (Telegram-канал Гострі Картузи, 10.08.2024); Українські захисники мають успіх південніше звільненого напередодні Урожайного, – Генштаб. Ось це, справді, добрий ранок (Telegram-канал Лачен пише, 17.08.2023); Дурнев: ЗСУ – красені. Показали такий клас. Це просто найсильніша армія світу. Я, звичайно, пишаюся (Гордон: клуб читачів, 11.04.2022). У цих текстах позитивні оцінні смисли передають також конструкції *санкції працюють, гальмування російської «оборонки», оцінні ад'єктиви найкращі, відомий, гарненька, найсильніша, іменники успіх, красені, клас* та метафорична номінація *потужний мозок*.*

Спостерігаємо вживання наведених одиниць і для вираження негативу, порівн.: *У Кракові спалюжили пам'ятник Юзефу Пілсудському. Вандали розмалювали його жовтою та синьою фарбою. Безумовно, Пілсудський – кат українського народу, який розпочав «паціфікацію» – репресивну акцію «умиротворення» українців Галичини (Telegram-канал Богдана Червака, 06.11.2021); Олена Коробкова: Курс долара, безперечно, вплине на вартість посівної компанії (Агрополіт, 19.01.2017); «Коронавірус закритий нас у капсулах. І це, без сумніву, вплине на ресторанну культуру». Марк Зархін про бізнес і кухню (Твоє місто, 11.06.2020); «Я, звісно, всіх ненавиджу»: Дантес вперше висловився про любовну пісню Дорофєєвої і Кацурина (Главред, 27.03.2023); Харчування, справді, неналежне. Одеська ОВА перевірить психіатричну лікарню, на яку скаржився бойовий медик (Київ24, 22.08.2024); «Звичайно, вдарить по бюджету». У Слов'янську поновили платний проїзд у тролейбусах (Суспільне Мов-*

лення, 01.02.2023). Негативну оцінку особи або ситуації засвідчують також такі елементи контекстів: аксіологічно марковані іменники *кат, паціфікацію, коронавірус*, ад'єктиви *репресивну, неналежне, платний*, дієслова *ненавиджу, скаржився* та метафоричні конструкції *закритий у капсулах, вдарить по бюджету*.

Значимо, що МС *справді* й *звичайно* є продуктивними в створенні іронічних відтінків, напр.: *Форма полонених на Курцині, звичайно, дивує. Це стандарти «второй армії міра», чи як? (Telegram-канал Труха, 10.08.2024); На виборах переміг, увага... путін. Справді, неочікувано, лише 87,28% «за» (Telegram-канал Лачен пише, 18.03.2024). Крім МС, дієслово *дивує*, конструкція *стандарти «второй армії міра»*, прислівник *неочікувано* виражають насмішку, зневажливе ставлення до окупантів та російської влади, вказуючи на прикря реальність, корумпованість і тоталітарність системи.*

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, аналіз показав, що в мові ЗМІ функціують як однозначні МС для вираження позитивної оцінки (*на щастя, на диво*), так і поліфункційні (*на жаль, на лихо, добре, безумовно, безперечно, без сумніву, звісно, справді, звичайно*). Це підтверджує думку дослідників про потужний комунікативний потенціал МС, які хоча й є синтаксично ізольованими, однак значною мірою забезпечують точність вербалізації наміру мовця, слугують маркерами авторської оцінки певного дискурсу, уможливають вияв суб'єктивної оцінки і в семантичному плані нерозривні з висловлюванням (текстом, дискурсом) загалом, становлячи частину дискурсу, в якому вони вживаються.

Простежуємо тенденцію використання МС для створення іронічних та саркастичних відтінків у відповідь на сучасні соціально-політичні виклики, насамперед повномасштабне вторгнення. Умови війни та постійні потрясіння суттєво вплинули на частотність та характер використання МС, розширивши їхню функціональне навантаження. На сьогодні вони є важливими інструментами для відображення соціально-політичних настроїв та емоційного стану суспільства, а їхня функціональність в публіцистиці свідчить про їхню важливість для розуміння комунікативних стратегій сучасного медійного мовлення.

Перспективи подальших розвідок убачаємо в дослідженні аксіологічного потенціалу інших дискурсивних слів для створення цілісної теорії граматики оцінки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герцовська Н. О., Зейкан К. І. Модальність як багатоаспектна лінгвістична категорія. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2017. № 23 (18). С. 82–87.
2. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ: Академія, 2004. 336 с.
3. Грищенко А. П., Мацько Л. І., Плющ М. Я. та ін. Сучасна українська літературна мова. Київ: Вища школа, 2002. 439 с.
4. Добосевич У. До питання про частиномовний статус модальника. *Вісник Львівського ун-ту*. Серія «Філологічна». 2017. Вип. 64. С. 151–159.
5. Костусяк Н. М. Структура граматичної надкатегорії модальності. *Наук. часопис нац-го педагогічного ун-ту ім. М. П. Драгоманова*. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. 2011. Вип. 7. С. 39–45.
6. Новікова О. О. Структурно-семантичні особливості вставних одиниць у текстах публіцистичного дискурсу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2019. Т. 30 (69). № 3. Ч. 1. С. 47–55.
7. Олексенко О. А. Значення іменників, зв'язаних функцією обставини, предиката безособового речення, вставного слова та вигука. *Лінгвістичні етюди*: зб. наук. праць канд. філол. наук, проф. О. А. Олексенко. Харків, 2014. С. 280–284.
8. Словник української мови: в 11 т. / гол. ред. І. К. Білодід. Київ: Наук. думка, 1970–1980. URL: <http://sum.in.ua/>
9. Стельмах М. Статус і обсяг категорії модальних прислівників у перській мові. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. Вип. 22. Т. 2. С. 64–68.
10. Тихоненко М. М. Модальні слова як засіб вираження суб'єктивної модальності. *Філологічні студії*. 2020. Вип. 15. С. 114–118.
11. Чобот І. В. Синтаксичні засоби вираження оцінки у публіцистичному мовленні. *Vivat Academia*: Матеріали І Всеукр. наук. конф. молодих учених-філологів. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013. С. 155–157.
12. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>
13. Fagunleka O. O., Olorunsogo D. Modal auxiliaries in selected newspaper editorials on medical brain drain in Nigeria. *Philologist: Journal of Language, Literature, and Cultural Studies*. 2022. № 13 (26). P. 151–169.

REFERENCES

1. Bilodid, I. K. (Ed.). (1970–1980). *Slovník ukraínskoi movy: V 11 tomakh* [Dictionary of the Ukrainian language: In 11 volumes]. Kyiv: Naukova dumka. Retrieved from <http://sum.in.ua/> [in Ukrainian]
2. Cambridge Dictionary. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>
3. Chobot, I. V. (2013). Syntaksychni zasoby vyrazhennia otsinky u publitsystychnomu movlenni [Syntactic means of expressing evaluation in journalistic speech]. *Vivat Academia: Materialy I Vseukraínskoi naukovoi konferentsii molodykh uchennykh-filolohiv*, 155–157. Lviv: LNU imeni I. Franka. [in Ukrainian].
4. Dobosevych, U. (2017). Do pytannia pro chastynomovnyi status modalnyka [On the question of the part-of-speech status of the modal particle]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 64, 151–159. [in Ukrainian].
5. Fagunleka, O. O., & Olorunsogo, D. (2022). Modal auxiliaries in selected newspaper editorials on medical brain drain in Nigeria. *Philologist: Journal of Language, Literature, and Cultural Studies*, 13(26), 151–169. [in English].
6. Hertsovska, N. O., & Zeikan, K. I. (2017). Modalnist yak bagatoaspektna linhvistychna kategoriia [Modality as a multifaceted linguistic category]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu*, 23(18), 82–87. [in Ukrainian].
7. Horpynych, V. O. (2004). *Morfolohiia ukraínskoi movy* [Morphology of the Ukrainian language]. Kyiv: Akademiia. [in Ukrainian].
8. Hryshchenko, A. P., Matsko, L. I., & Pliushch, M. Ia. (2002). *Suchasna ukraínska literaturna mova* [Modern Ukrainian literary language]. Kyiv: Vyshcha shkola. [in Ukrainian].
9. Kostusiak, N. M. (2011). Struktura hramatychnoi nadkategorii modalnosti [The structure of the grammatical supercategory of modality]. *Naukovi chasopysy Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 10: Problemy hramatyky i leksykolohii ukraínskoi movy*, 7, 39–45. [in Ukrainian].
10. Novikova, O. O. (2019). Strukturno-semantychni osoblyvosti vstavnykh odynts u tekstakh publitsystychnoho dyskursu [Structural-semantic features of parenthetical units in journalistic discourse texts]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*, 30(69), 47–55. [in Ukrainian].
11. Oleksenko, O. A. (2014). Znachennia imennykiv, zviazani funktsiieiu obstavyny, predykata bezosobovoho rechenia, vstavnoho slova ta vyhuka [Meanings of nouns associated with the function of adverbial, predicate of impersonal sentences, parenthesis, and interjection]. *Linhvistychni etyudy*, 280–284. [in Ukrainian].

12. Stelmakh, M. (2018). Status i obsiah kategorii modalnykh pryslivnykiv u perskii movy [The status and scope of the category of modal adverbs in Persian]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 22(2), 64–68. [in Ukrainian].

13. Tykhonenko, M. M. (2020). Modalni slova yak zasib vyrazhennia subiektyvnoi modalnosti [Modal words as a means of expressing subjective modality]. *Filolohichni studii*, 15, 114–118. [in Ukrainian].

AXIOLOGICAL MEANINGS OF MODAL WORDS IN THE PUBLICISTIC DISCOURSE OF MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

Yakovleva Tetiana Volodymyrivna

Postgraduate student of the Department of Ukrainian Language named after Prof. L. A. Lysychenko

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

29, Alchevskykh, Str., Kharkiv, Ukraine

The article is devoted to studying the peculiarities of the use of modal words to express emotional and evaluative functions in the publicistic discourse of the modern Ukrainian language. It has been established that Russia's full-scale invasion and significant socio-political changes in Ukraine have intensified the expressive role of linguistic means in journalism, which necessitates special linguistic research and thus determines the relevance of this article. The study aims to identify the axiological potential of modal words and their impact on the formation of the evaluative modality of the text. In addition, various approaches to the classification and grammatical status of modal words are analysed, confirming that in the publicistic style, they are important means of communicative-pragmatic expression, representing both positive and negative evaluations of situations. Special attention is given to analysing contemporary headlines from news outlets and posts on Telegram channels, which demonstrates the variability in the use of modal words to form evaluative judgments. It was found that using these units enhances the impact on the audience, allowing authors to express emotional evaluations of events and phenomena, resonating with the sentiments of society. During the analysis of the selected contexts, other axiological means hold a significant place within specific discourses, demonstrating their overall positive or negative evaluative tone and confirming the role of the modal words under study in conveying evaluation. There is a noticeable trend in the use of modal words to create ironic and sarcastic nuances, serving as a response to contemporary socio-political challenges. It is noted that modal words in modern journalism function not only as means of subjective modality but also as tools of emotional influence, highlighting the axiological component of statements.

Key words: *modal words, evaluation, emotionality, polyfunctionality, publicistic discourse.*